

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключовим елементом управління фінансовою безпекою аграрних підприємств є аналіз і оцінка її рівня, оскільки їх результати є основою для прийняття управлінських рішень. Наявність надійної системи фінансової безпеки на підприємстві дає можливість швидко виявити і локалізувати будь-які загрози його діяльності. Ось чому в процесі управління фінансовою безпекою аграрних підприємств важливого значення набуває вибір необхідної методики аналізу для оцінки її рівня.

Різні аспекти забезпечення фінансової безпеки підприємства та управління нею, зокрема, визначення змісту фінансової безпеки підприємства, аналіз рівня, загроз та індикаторів фінансової безпеки висвітлено в працях О. І. Барановського, І. А. Бланка, М. М. Єрмошенка, О.О.Тимошенка, М.О. Мікуліної, К.С.Горячевої, О.В. Ареф'євої та інших. Проте питання методики аналізу фінансової безпеки підприємства є ще недостатньо дослідженими.

В науковій літературі характеризуються різні методи оцінки рівня фінансової безпеки підприємств. На сьогоднішній день відомі такі підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства як: індикаторний; ресурсно-функціональний; на основі використання критерію “мінімум сукупного збитку, який завдається безпеці”; виходячи з достатності оборотних коштів (власних і позикових) для здійснення виробничо-збутової діяльності [1]; програмно-цільовий підхід; метод ранжування; стратегічно-цільовий підхід [2]. Проте всі згадані підходи мають як позитивні сторони так і недоліки. На нашу думку, для отримання повної та достовірної інформації про рівень фінансової безпеки підприємства необхідне застосування сукупності методів, оскільки відокремлено жоден з них не надає повну інформацію для прийняття управлінських рішень і планування заходів, спрямованих на поліпшення фінансової безпеки підприємства.

В системі аналізу фінансової безпеки підприємств важлива роль відводиться показникам (індикаторам), завдяки яким можна оцінювати рівень фінансової безпеки. На нашу думку, основою вимогою формування таких показників повинна бути їх адекватність завданням діагностичного дослідження, тобто можливість за їх допомогою забезпечити виявлення й оцінку глибини розвитку кризи та її окремих фаз, здійснення аналізу наявності передумов для її поглиблення або послаблення.

Аналіз наявних в економічній літературі та нормативних джерелах підходів щодо побудови системи фінансових коефіцієнтів, дає можливість виділити окремі неузгоджені питання:

- некоректне використання понятійного апарату фінансового аналізу.

Пропонується велика кількість термінів і методик розрахунку для одних і тих же показників (індикаторів);

- неузгодженість у групуванні коефіцієнтів у блоки з метою діагностики причин фінансової небезпеки. Більшість економістів поділяють думку щодо необхідності виділення шести блоків, які характеризують майновий стан, ліквідність, фінансову стійкість, ділову активність, прибутковість, ринкову активність. За окремими методиками їх коло звужується, або ж взагалі показники використовуються хаотично без врахування окремих напрямків дослідження [3].

Для встановлення рівня фінансової безпеки важливою є не стільки сама система показників, скільки їх порогові значення, недотримання яких буде свідчити про ознаки нестійкого стану господарюючих суб'єктів. Тому, важливим та проблемним питанням, в системі аналізу фінансової безпеки підприємств, є обґрунтування критичних рівнів обраних показників.

На жаль, встановлюючи нормативні значення для оцінки показників, вітчизняні науковці та законодавці більшою мірою враховують зарубіжну практику, ніж особливості функціонування певних суб'єктів економічної діяльності в умовах України. Наприклад, як зазначає Мороз Ю.Ю., значення коефіцієнта поточної ліквідності в сільському господарстві значно вище нормативного і при цьому спостерігається практично нульова абсолютна ліквідність. Це пояснюється високою часткою запасів у загальній структурі оборотних активів, переважна частина яких формується в натуральному вигляді, минаючи грошову фазу кругообігу (насіння, корми, добрива, тощо) і вони витрачаються одноразово за короткий проміжок часу. У результаті такі особливості формування оборотних активів у сільському господарстві впливають на нормативні значення не лише показників ліквідності, але і інших блоків індикаторів. [3].

Таким чином, на сьогодні відсутній єдиний науково-обґрунтований підхід і методика аналізу та оцінки фінансової безпеки підприємства, що насамперед обумовлюється відсутністю єдиних критеріїв щодо оцінки фінансової безпеки, вибору системи показників (індикаторів), що її характеризують, а також методичних підходів до визначення її рівня.

Список використаної літератури

1. Горячева К.С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць. Т.10. – Суми: ВВП “Мрія-1” ЛТД, УАБС, 2004. – с. 288-295.
2. Пойда-Носик Н. Н. Науково-методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / Н. Н. Пойда-Носик // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць : у 3-х т. / ПДТУ. - Маріуполь, 2013. - Вип. 1, Т. 1. - С. 288--292.
3. Мороз Ю.Ю. Побудова організаційної моделі моніторингу фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / Ю.Ю. Мороз // Вісник Житомирського національного агроєкологічного університету. – 2009. – № 2 (25). – С. 242-250.